

Član 14. stav 2. Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

BUDUĆI JE 01.12.2013. G., KAO POSLJEDNJI DAN ROKA ZA PODNOŠENJE ZAHTEJEVA ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA POVOLJNIJE PENZIONISANJE U SKLADU SA ZAKONOM O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA, SHODNO ČLANU 14. STAV 2. NAVEDENOG ZAKONA, BIO NEDJELJA, PRIMJENOM ČLANA 99. ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU ZNAČI DA ROK ISTIČE ISTEKOM PRVOG IDUĆEG RADNOG DANA, TJ. 02.12.2013. G., PA JE ZAHTEJEV ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA PRIJEVREMENU POVOLJNIJU STAROSNU PENZIJU PODNESEN BLAGOVREMENO.

Iz obrazloženja:

Predmetni upravni spor u kome je donesena pobijana presuda pokrenut je po tužiteljevoj tužbi podnesenoj protiv rješenja tuženog Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar, broj: FZ 3/2/2-35-1-10804-2/15 MB/OB: 1170491068 od 26.01.2016.

g., kojim je, kako je već naprijed navedeno, odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa Kantonalne administrativne službe za ZHK Ljubuški, broj: 1170491068 od 15.09.2015. g., a tim prvostepenim rješenjem odbijen je tužiteljev zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju iz razloga što tužitelj nije dostavio dokaze potrebne za odlučivanje o pravu na penziju, niti nakon dva poziva upućena od službene osobe koja vodi postupak. Odlučujući po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv ovog rješenja, tuženi je razloge za odbijanje tužiteljevog zahtjeva za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju iznesene u obrazloženju prvostepenog rješenja cijenio pravilnim shodno odredbama člana 14. stav 2. i člana

15. stav 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17), zbog čega je žalbu izjavljena protiv prvostepenog rješenja odbio, ali cijeneći pri tome da zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju blagovremeno podnesen. Postupajući po tužiteljevoj tužbi prvostepeni sud je pobijanom presudom istu odbio cijeneći da je zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju podnesen po isteku roka za podnošenje zahtjeva propisanog odredbom člana 14. stav 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, kojim je propisano da rok za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na povoljnije penzionisanje u skladu sa ovim Zakonom (izuzev za lica iz člana 4. tačka 3.) ističe zaključno sa 01.12.2013 g..

Međutim, ovakav pravni stav prvostepenog suda ne može se prihvatiti kao pravilan.

Naime, odredbom člana 99. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" broj 2/98 i 48/99), na koji se tužitelj pravilno poziva u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, propisano je da ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan državnog praznika ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima preduzeti ne radi, rok ističe istekom prvog narednog radnog dana. Budući je 01.12.2013 g., kao posljednji dan roka za podnošenje zahtjeva za priznavanje prava na povoljnije penzionisanje u skladu sa Zakonom o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata (izuzev za lica iz člana 4. tačka 3.), shodno članu 14. stav 2. navedenog Zakona bio nedjelja, to znači da rok ističe istekom prvog idućeg radnog dana, tj. 02.12.2013 g., pa je tužiteljev zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju podnesen blagovremeno, što je već i navedeno u obrazloženju osporenog rješenja tuženog.

Imajući u vidu naprijed izloženo, proizilazi da je prvostepeni sud zauzeo pogrešan pravni stav o neblagovremenosti podnošenja tužiteljevog zahtjeva za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju, a uslijed čega je propustio cijeliti pravilnost i zakonitost

osporenog rješenja tuženog, pa je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke osnovan. Zbog navedenog ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i riješio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 08 0 U 002720 17 Uvp od 13.05.2020. g.)

<----->

Član 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

PRAVO NA NASTAVAK ISPLATE PENZIJE KOJE JE KORISNIKU PRESTALO ZBOG STATUSA OSIGURANIKA U OBAVEZONOM OSIGURANJU NA OSNOVU ODREBE ČLANA 116. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU ("SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BIH", BROJ: 13/18) MOŽE SE PRIZNATI SAMO OD DANA OBJAVLJIVANJA U "SLUŽBENIM NOVINAMA FEDERACIJE BIH" PRESUDE USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BIH BROJ: U-36/18, OD 12.11.2019. G., KOJOM JE UTVRĐENO DA ČLAN 116. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU NIJE U SKLADU SA USTAVOM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, A NE MOŽE SE PRIZNATI RETROAKTIVNO OD DANA PRESTANKA ISPLATE, JER NAVEDENOM PRESUDOM NIJE UTVRĐENO NJENO RETROAKTIVNO VAŽENJE.

Iz obrazloženja:

Prema podacima iz spisa predmeta proizilazi da je ranijim rješenjem prvostepene službe tuženog od 23.05.2017.g. tužitelju priznato pravo na starosnu penziju u utvrđenom mjesečnom iznosu počev od 30.12.2016. g.; da je rješenjem prvostepenog organa matični broj: 0001097782743-0, broj predmeta: 1810-1234/18-4 od 30.03.2018. g. prestalo pravo na isplatu starosne penzije počev od

01.03.2018. g. zbog statusa osiguranika u obaveznom osiguranju; da je tuženi organ, rješavajući po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv navedenog prvostepenog rješenja, žalbu odbio, cijeneći rješenje pravilnim i zakonitim obzirom na izričitu odredbu člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18), te da je Kantonalni sud u Tuzli, postupajući po tužiteljevoj tužbi protiv navedenog osporenog rješenja, tužbu cijenio osnovanom, cijeneći da bi dosljedna primjena odredbe člana 116. predmetnog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju dovela do povrede prava tužitelja na imovinu, i da, iz tog razloga, nema mjesta primjeni ove odredbe, budući bi se time povrijedile odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, Ustava Federacije BiH i Protokola 1. uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, zbog čega je riješeno na način da je tužba uvažena, poništeni osporeno rješenje i rješenje prvostepenog organa i tuženi obavezan da tužitelju ponovno uspostavi isplatu obustavljene penzije i to počev od dana prestanka isplate, pa nadalje, s tim da je sve iznose neisplaćene penzije, koji su za isplatu dospjeli do dana donošenja ove presude, dužan tužitelju isplatiti u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, pod prijetnjom izvršenja.

Imajući u vidu izloženo stanje spisa ovaj Sud je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga :

Odredbom člana 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 6/95 i 37/03) propisano je da se usvojeni i predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne i općinske vlasti, za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom, neće primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu. Odredbom stava 2. istog člana propisano je da će se zakon ili drugi propis iz stava 1. ovog člana primjenjivati, odnosno stupiti na snagu od dana određenog u tom propisu, ukoliko se izmijeni na način koji propiše Ustavni sud, dok je odredbom stava 3. istog člana propisano da Ustavni sud može, uzimajući u obzir sve okolnosti koje su od interesa za zaštitu ustavnosti, a naročito posljedice koje utvrđeni nesklad proizvodi, odnose

koji su uspostavljeni na osnovu takvog zakona ili drugog propisa, kao i interes pravne sigurnosti, utvrditi prelazna rješenja koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH" o utvrđenoj neskladnosti zakona ili drugih propisa sa Ustavom i o prelaznim rješenjima.

Odredbom člana 41. istog Zakona, propisano je da od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u "Službenim novinama Federacije BiH", kojom je utvrđeno da zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili općinske vlasti koji je stupio na snagu, nije u saglasnosti sa Ustavom, neće se primjenjivati ni propis donesen za njegovo provođenje. Ovo znači da odluke ustavnih sudova u pravilu djeluju od momenta objavljivanja (ex nunc).

Međutim, pošto su zakon ili drugi propis za koji Ustavni sud ocijeni da je neustavan i nezakonit, već proizveli određene pravne posljedice, kao u konkretnom predmetu, postavlja se pitanje da li će se dozvoliti zadržavanje takvih posljedica. U takvom slučaju Ustavni sud pribjegava kompromisnom rješenju, pa obzirom na težinu nezakonitosti i neustavnosti i obzirom na štetne posljedice koje je takav propis proizveo, Ustavni sud u svakom konkretnom slučaju odlučuje o retroaktivnom važenju svoje odluke, pa bi u takvom slučaju odluka Ustavnog suda djelovala povratno (ex tunc), odnosno od momenta stupanja na snagu osporenog propisa.

U predmetnom slučaju navedenom presudom Ustavnog suda Federacije BiH nije utvrđeno njeno retroaktivno važenje, pa se tužitelju pravo na nastavak isplate može priznati samo od dana 11.12.2019. g. (od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH"), a ne retroaktivno od dana prestanka isplate, kako je to riješio Kantonalni sud u pobijanoj presudi, budući je navedena presuda Ustavnog suda broj: U-36/18, od 12.11.2019. g. (kojom je utvrđeno da član

116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18) nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine) objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" broj: 93/19 dana 11.12.2019. g..

Pri tome, obzirom da je u ovoj presudi navedeno da se od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH" osporene odredbe Zakona ne primjenjuju, jer je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisano dejstvo odluka kojima je utvrđena neustavnost, proizilazi da se u predmetnom slučaju Ustavni sud nije odlučio za retroaktivno važenje svoje odluke, odnosno za povratno važenje (ex tunc), odnosno od momenta stupanja na snagu osporenog propisa, pa takvu odluku nije mogao donijeti ni Kantonalni sud u Tuzli u predmetnom upravnom sporu.

Ovo iz razloga jer proizilazi da su, obzirom na sadržinu presude Ustavnog suda broj: U-36/18, od 12.11.2019. g., odredbe

člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 13/18) na temelju kojih je doneseno rješenje prvostepenog organa od 30.03.2018. g. i osporeno rješenje tuženog od 18.06.2018. g. važile u vrijeme donošenja ovih akata, pa se, suprotno stanovištu Kantonalnog suda u Tuzli, navedena rješenja pokazuju zakonitim.

Kako je iz navedenih razloga odluka prvostepenog suda donesena uz povredu federalnog zakona, to je, po ocjeni ovog Suda, zahtjev za vanredno preispitivanje osnovan, pa je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, valjalo riješiti kao u izreci ove presude, odnosno preinačiti pobijanu presudu i odbiti tužiteljevu tužbu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 U 018144 20 Uvp od 01.10.2020. g.)

<----->

Član 4. stav 1. tačka 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

ZA LICA KOJA OSTVARUJU PENZIJU POD USLOVIMA I NA NAČIN PROPISAN ODREDBOM

ČLANA 4. STAV 1. TAČKA 3. ZAKONA O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA NE DOLAZI U OBZIR PRIMJENA ODREDBI ČLANA 5. I 6. ISTOG ZAKONA KOJIM SE PROPISUJE OSNOVICA I OBRAČUN PENZIJE, JER JE TAČKOM 3. IZRIČITO PROPISANO DA TA LICA STIČU PRAVO NA STAROSNU PENZIJU U IZNOSU NAJNIŽE PENZIJE ISPLAĆENE ZA TAJ MJESEC U SKLADU SA ZAKONOM O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u toku upravnog postupka, čiju pravilnost i potpunost ovaj Sud ne može preispitivati u smislu odredbe člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima, poprimio utvrđenim da je rješenjem prvostepenog organa tužitelju pravilno priznato pravo na prijevremenu povoljniju starosnu penziju u iznosu od

=326,17 KM počev od 05.04.2015. g.,

primjenom odredbe člana 4. stav 1. tačka 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, te da je po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv rješenja prvostepenog organa tuženi, kao drugostepeni organ, pravilno istu odbio, zbog čega je prvostepeni sud u pobijanoj presudi tužbu cijenio neosnovanom i istu odbio.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan.

Naime, odredbom člana 4. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17) u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom gdje je u tački 3. propisano da pripadnici Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVO, MUP-a R BiH i HZHB) (u daljnjem tekstu: OS R BiH) kojima je priznato učestvovanje u obrani Bosne i Hercegovine u trajanju od najmanje tri g. i koji nisu dezertirali iz OS R BiH, izuzetno stiču pravo na starosnu penziju u iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i prije navršenih 65 godina života, pod uslovom da imaju najmanje 20 godina penzijskog staža i da su najmanje 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za penzionisanje, prema ovom zakonu, bili na evidenciji

Službe za zapošljavanje. Starosna penzija iz ove tačke ostvaruje se tako da se od 65 godina života oduzima period koji je licu priznat u učestvovanju u odbrani Bosne i Hercegovine u jednostrukom trajanju. Ukoliko korisnik iz ove tačke ima 20 godina penzijskog staža bez posebnog ratnog staža u dvostrukom trajanju, starosna penzija ostvaruje se tako da se od 65 godina života oduzima period koji je licu priznat u učestvovanju u odbrani Bosne i Hercegovine u dvostrukom trajanju pri čemu se poseban ratni staž priznaje u jednostrukom trajanju. Budući je u provedenom upravnom postupku utvrđeno da je tužitelj rođen 02.11.1956. g., da je na dan priznavanja prava imao 58 g. života, da ukupan penzijski staž do dana prestanka osiguranja iznosi 22 g. 04 mjeseca i 09 dana, da je prema uvjerenju izdatom u smislu odredbe člana 15. stav 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata bio pripadnik OS R BiH u efektivnom trajanju od najmanje tri g.; da nije dezertirao iz OS R BiH i da je prije podnošenja zahtjeva za penzionisanje bio na evidenciji Službe za zapošljavanje najmanje 12 mjeseci, odnosno budući je iz provedenih dokaza utvrđeno da je ispunio uslove iz člana 4. stav 1. tačka 3. navedenog Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, to se navedena presuda, kao i rješenja upravnih organa koja su joj prethodila, pokazuju pravilnim i zakonitim, a navodi zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovanim.

Naime, navedenim članom 4. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca

odbrambeno-oslobodilačkog rata, kako je već naprijed izloženo, u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim Zakonom, a tužitelj je ispunio uslove iz tačke 3. ovog člana. U toj tački izričito je propisano da ta lica (a to je nesporno tužitelj) izuzetno stiču pravo na starosnu penziju u iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i prije navršenih 65 godina života (uz ispunjenje ostalih propisanih uslova, koje tužitelj nesporno ispunjava). Dakle, izričitom zakonskom odredbom je za ovu kategoriju lica propisano da se radi o iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, pa je potpuno pravilno od strane prvostepenog organa utvrđen mjesečni iznos penzije, što su, kao pravilno, prihvatili i tuženi u osporenom rješenju i Kantonalni sud u pobijanoj presudi. Odredbe člana 5. i 6. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, suprotno stavu tužitelja, odnose se na korisnike prava iz ovog Zakona, a to su, prema članu 3. tog Zakona, korisnici prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima ("Službene novine Federacije BiH" broj: 42/11 i 37/12), koji zadržavaju pravo na penziju i nastavlja im se isplata penzije do isteka roka iz člana 11. ovog Zakona (stav 1.), kojima se ponovno preračunava penzija na način i po postupku utvrđenim ovim Zakonom (stav 2.), što je pravilno cijenio prvostepeni sud u pobijanoj presudi. Pri tome se, suprotno navodima zahtjeva za vanredno preispitivanje, ne radi o bilo kakvoj retroaktivnoj primjeni navedenih odredbi, već se radi o izričitim zakonskim odredbama kojim je regulisan način ponovnog obračuna korisnicima prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima, dok je za kategoriju lica iz tačke 3. člana 4. Zakona, kojoj pripada tužitelj, izričito propisano da se radi o iznosu najniže penzije isplaćene za taj mjesec, pa je Član 122. i 124. Zakona o radu zbog izloženog zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke u cjelosti neosnovan.

Bez značaja su i navodi zahtjeva kojim osporava i mogućnost primjene člana 15. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata iz razloga što je nakon donošenja presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj U-29/13 od 29.01.2014. g., kojom je utvrđeno da odredba člana

15. stav 1. navedenog Zakona nije saglasna Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 90/17) brisan stav 1. koji je oglašen neustavnim zbog čega je promijenjena numeracija ostalih stavova, pa su stavovi 5. i

6. (koji se odnose na sadržaj, postupak i način izdavanja uvjerenja o pripadnosti Oružanim snagama za lica iz člana 4. tač. 2., 3., 4. i 5. ovog Zakona i koji su spomenuti u rješenju prvostepenog organa broj: 3296117011 od 21.01.2016. g.)

postali stavovi 4. i 5., ali nisu oglašeni neustavnim. Pri tome, u konkretnom slučaju uopšte nije sporna sadržina uvjerenja, jer činjenica da je tužitelj imao određeni čin nije od uticaja kod visine penzije koja je decidno propisana odredbama člana 4. tačka 3. Zakona. Obzirom na izneseno ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 10 0 U 003326 17 Uvp od 30.04.2020. g.)

<----->

Član 4. stav 1. tačka 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata

PRILIKOM PRIZNAVANJA PRAVA NA PRIJEVREMENU POVOLJNIJU STAROSNU PENZIJU NA

OSNOVU ODREDBE ČLANA 4. STAV 1. TAČKA 1. ZAKONA O PRIJEVREMENOM POVOLJNIJEM PENZIONISANJU BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA NE MOŽE SE UZETI U OBZIR PENZIJSKI STAŽ OSTVAREN U REPUBLICI SRPSKOJ JER JE RATIO LEGIS DONOŠENJA NAVEDENOG ZAKONA BIO OMOGUĆAVANJE PRIJEVREMENOG POVOLJNIJEG PENZIONISANJA BRANILACA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA, ODNOSNO PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE (ARBIH, HVO, HOS, MUP-A R BiH I ODJELA ZA UNUTARNJE POSLOVE/MUP-A HZHB), PA U TOM SMISLU NE MOŽE DOĆI U OBZIR URAČUNAVANJE PENZIJSKOG STAŽA OSTVARENOG U REPUBLICI SRPSKOJ.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijane presude i stanja upravnog spisa proizilazi da je tužitelj, kao demobilisani branilac, ranijim rješenjima tuženog ostvario pravo na srazmjernu starosnu penziju koja pada na teret bosansko-hercegovačkog nosioca osiguranja u skladu sa odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00); da je podnio zahtjev za priznavanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju u skladu sa odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17); da je u provedenom upravnom postupku utvrđeno je da je tužitelj rođen 08.06.1955. g., te da na dan priznavanja prava ima navršanih 58 godina

života; da ukupan penzijski staž do dana prestanka osiguranja iznosi 33 godina 07 mjeseci i 02 dana; da je u razdoblju od 18.09.1991. g. do 23.12.1995. g. najmanje 12 mjeseci vršio dužnost i obavljao poslove načelnika stanice I kategorije sa formacijskim činom potpukovnik u momentu ostvarivanja prava na penziju, te da je radio na radnim mjestima sa uvećanim trajanjem. Iz provedenih dokaza utvrđeno je da je ispunio uslove iz člana 4. stav 1. tačka 1. navedenog Zakona, te mu je, kao pripadniku policije, rješenjem direktora Kantonalne administrativne službe za Posavsku županiju, broj: 01096154928 od 27.01.2016. g. priznato pravo na penziju prema toj odredbi, dok staž ostvaren u Republici Srpskoj nije uzet u obzir jer se, prema stanovištu tuženog iz osporenog rješenja, donesenog po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv navedenog rješenja prvostepenog organa, kao i stanovištu prvostepenog suda iz pobijane presude, staž ostvaren poslije 30.04.1992. g. u Republici Srpskoj ne uzima u ukupan penzijski staž prema odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, zbog čega je po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj

protiv rješenja prvostepenog organa tuženi, kao drugostepeni organ, žalba odbio, što je prvostepeni sud cijenio pravilnim zbog čega je u pobijanoj presudi tužbu cijenio neosnovanom i istu odbio, jer je cijenio da je tuženi organ na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje u ovoj upravnoj stvari pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava donio zakonitu odluku u pogledu određivanja visine tužiteljeve prijevremene povoljnije starosne penzije.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan. Naime, odredbom člana 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ("Službene novine Federacije BiH" broj 41/13 i 90/17) propisano je da se ovim Zakonom na jedinstven način propisuje korištenje i ostvarivanje prava na prijevremeno povoljnije penzionisanje (u daljnjem tekstu: povoljnije penzionisanje) bivših pripadnika Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVO, HOS, MUP-a R BiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB), osnovica, obračun, isplata, ponovni obračun i postupak za ostvarivanje prava na penziju, osiguravanje sredstava i druga pitanja. Odredbom člana 4. istog Zakona u tačkama 1. do 5. propisane su kategorije lica koja izuzetno mogu ostvariti pravo na povoljnije penzionisanje pod uslovima i na način propisan ovim

Zakonom gdje je u tački

1. propisano da su to pripadnici policije koji su najmanje 12 mjeseci (bez obzira na to je li to bilo u kontinuitetu) u periodu od 18.09.1991. g. do 23.12.1995. g. vršili dužnost i obavljali poslove komandanta-zapovjednika, komandira i načelnika (u jedinici specijalne borbene jedinice policijske stanice, u stanici policije kriminalističke službe javne bezbjednosti i centrima službi bezbjednosti, specijalnih borbenih jedinica odreda policije i centrima službi bezbjednosti MUP-a RBiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB). Kako je tužitelj lice koje spada u ovu kategoriju (jer je u razdoblju od 18.09.1991. g. do 23.12.1995. g. najmanje 12 mjeseci vršio dužnost i obavljao poslove načelnika stanice I kategorije sa formacij- skim činom potpukovnik u momentu ostvarivanja prava na penziju) to mu je u skladu sa naprijed citiranim zakonskom odredbom i priznato pravo na povoljniju penziju u skladu sa odredbom člana 5. navedenog Zakona kojom je propisana jedinstvena osnovica za izračun visine penzije korisnika prava iz ovog Zakona i to kao zajamčena penzija isplaćena u decembru 2011. g. u skladu sa Zakonom o pen- zijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12), koja iznosi =414,30 KM, te odredbom člana 6. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobo- dilačkog rata kojom je propisano da se penzija određuje množenjem iznosa utvrđene osnovice iz člana 5. ovog Zakona sa pripadajućim koeficijentom iz stava 3. istog člana (za pripadnike policije) i stav 3. kojim je propisan pripadajući koeficijent za pripadnike policije, na osnovu ličnog čina, odnosno formacijskog mjesta u momentu ostvarivanja prava na penziju.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe pravilno su i tuženi, kao drugostepeni organ, i prvostepeni sud u pobijanoj presudi cijenili da se tužitelju prilikom priznavanja prava na prijevremenu povoljniju starosnu na osnovu odredbe člana 4. stav 1. tačka 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata ne može uzeti u obzir penzijski staž ostvaren u Republici Srpskoj. Ovo iz razloga jer je, prije svega, ratio legis donošenja navedenog Zakona bio omogućavanje prijevremenog povoljnijeg penzionisanja branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, odnosno pripadnika Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine (ARBiH, HVO, HOS, MUP-a RBiH i Odjela za unutarnje poslove/MUP-a HZHB), pa u tom smislu ne može doći u obzir uračunavanje penzijskog staža ostvarenog u Republici Srpskoj. Pri tome je neosnovano pozivanje tužitelja na odredbu člana 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) i odredbe Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00), kao i tvrdnje o proizvoljnoj primjeni odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, prema vlastitom nahođenju tuženog. Naime, odredbom člana

7. stav 1. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbram- beno-oslobodilačkog rata izričito je propisano da će se kod ponovnog obračuna penzija za korisnike prava iz člana 3. ovog Zakona u obračun uzeti penzijski staž utvrđen prilikom priznavanja prava na penziju, a prema članu 3. to su korisnici prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 42/11 i 37/12). U konkretnom slučaju tužitelj ne spada u tu kategoriju lica, jer je on ranije pravo (na srazmjernu starosnu penziju) ostvario na osnovu Sporazuma o međusob- nim pravima i obvezama u provođenju penzij- skog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/00), kojom prilikom mu je bio uzet u obzir i penzijski staž ostvaren u Republici Srpskoj što je i propisano odredbama tog Sporazuma. Međutim, prilikom određivanja penzije prema odredbama Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbram- beno-oslobodilačkog rata ne dolazi u obzir taj penzijski staž, koji može biti od značaja za određivanje srazmjerne starosne penzije, koja pada na teret nosioca osiguranja u Republici Srpskoj, a što tužitelj gubi iz vida

ističući naprijed iznesene prigovore o pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Obzirom na izneseno ovaj Sud je i ostale prigovore zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke cijenio neosnovanim, pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 02 0 U 001329 17 Uvp od 10.09.2020. g.)

<----->

Član 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Član 40. stav 3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

ODREDBA ČLANA 31. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU, PRILIKOM RAČUNANJA STAŽA OSIGURANJA S UVEĆANIM TRAJANJEM, NE ISKLJUČUJE PRIMJENU ODREDBI UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE HRVATSKE, ČIJIM JE ČLANOM 40. STAV 3. TOG UGOVORA PROPISANO DA SERAZDOBLJE OSIGURANJA, NAVRŠENO PRIJE 8. OKTOBRA 1991. G., KOJE SE, PREMA TADA VAŽEĆIM PROPISIMA, RAČUNALO S UVEĆANIM TRAJANJEM DUŽIM OD KALENDARSKOG, UZIMA U OBZIR U PRIZNATOM TRAJANJU IZ ČEGA PROIZILAZI DA JE PRVOSTEPENI ORGAN DUŽAN UZETI U OBZIR STAŽ OSIGURANJA KOJI SE RAČUNA SA DUŽIM TRAJANJEM OD KALENDARSKOG (BENEFICIRANI STAŽ) OSTVAREN U REPUBLICI HRVATSKOJ PRIJE 8. OKTOBRA 1991. G. I TADA ISPITATI DA LI SU ISPUNJENI USLOVI ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja upravnog spisa i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud poprimio utvrđenim da je tužitelj dana 07.06.2016. g. podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, da je Kantonalna administrativna služba Zenica postupajući po navedenom zahtjevu provela poseban ispitni postupak u okviru koga je utvrđeno da je tužitelj rođen 09.01.1954. g. i na dan podnošenja zahtjeva ima 62 g. života, te da ne ispunjava uslove za starosnu penziju sa smanjenjem starosne granice pozivajući se, pri tome, na odredbu člana 11. Pravilnika o postupku utvrđivanja radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a obzirom na činjenicu da tužitelj na dan podnošenja zahtjeva ima 62 g., 4 mjeseca i 28 dana života, a za ostvarivanje prava na starosnu penziju sa smanjenjem starosne granice sa 65 godina tužitelju je potrebno da ima 63 g. 9 mjeseci i 3 dana života, jer je utvrđeno da tužitelj na dan podnošenja zahtjeva ima ukupno ostvoreni penzijski staž u Bosne i Hercegovine i Republici Hrvatskoj 25 godina, 1 mjesec i 25 dana zbog čega ne ispunjava uslove za sticanje prava na starosnu penziju propisane članom 30. i 137. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u Federaciji Bosne i Hercegovine zbog čega je odbijen njegov zahtjev. Rješavajući po tužiteljevoj žalbi podnesenoj protiv navedenog rješenja prvostepenog organa, tuženi je, kao drugostepeni organ, cijenio razloge prvostepenog rješenja pravilnim i žalbu odbio, cijeneći pri tome da se, i pored odredbe člana 40. stav 3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, tužitelju ne može priznati beneficirani staž iz Republike Hrvatske, obzirom na odredbu člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Postupajući po tužiteljevoj tužbi, kojom je pokrenut upravni spor protiv navedenog rješenja tuženog organa, prvostepeni sud je tužbu odbio cijeneći osporeno rješenje tuženog, kao i rješenje prvostepenog organa koje mu je prethodilo, pravilnim i zakonitim pozivajući se na odredbe člana 17. stav 1. i 2. i člana 40. stav

3. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Međutim, ovakav pravni stav upravnih organa i prvostepenog suda se ne može prihvatiti kao pravilan iz slijedećih razloga : Naime, odredbom člana 17. Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske ("Službeni glasnik BiH" broj 6/01), kojim je

regulisano je sabiranje (zbiranje) razdoblja osiguranja u stavu 1. propisano je da ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice stjecanje, očuvanje ili ponovno priznanje prava na davanje u novcu, uvjetovano navršenjem određenog razdoblja osiguranja, nositelj te države ugovornice uzima u obzir, ako je to potrebno i razdoblje osiguranja, navršeno prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da je navršeno prema pravnim propisima koje on primjenjuje, pod uvjetom da se to razdoblje ne poklapa s razdobljem osiguranja prve države ugovornice, dok je stavom 2. istog člana propisano da se pri primjeni stava 1. ovoga

člana, razdoblje osiguranja koje se, prema pravnim propisima druge države ugovornice računa s dužim trajanjem od kalendarskog, uzima u obzir u stvarnom kalendarskom trajanju. Međutim, odredbom člana 40. stav 3. navedenog Ugovora propisano je da se, iznimno od odredbe člana 17. stav 2. ovoga Ugovora, razdoblje osiguranja, navršeno prije

8. oktobra 1991. g., koje se, prema tada važećim propisima, računalo s uvećanim trajanjem dužim od kalendarskog, uzima u obzir u priznatom trajanju.

Imajući u vidu citirane odredbe Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske proizilazi da su osnovani navodi zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke da su navedene odredbe nepravilno primijenjene, budući je u konkretnom slučaju nesporno da je tužitelj staž koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) u Republici Hrvatskoj (a koji traži da mu se uzme u obzir prilikom utvrđenja da li ispunjava uslove za ostvarenje traženog prava na starosnu penziju) ostvario prije datuma navedenog u odredbi člana 40 stav 3. navedenog Ugovora, tj. prije 8. oktobra 1991. g..

Pri tome se ne može prihvatiti stanovište tuženog organa (koje prvostepeni sud u pobijanoj presudi nije ni cijenio) da se tužitelju ne može priznati staž koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) u Republici Hrvatskoj, obzirom na odredbu člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH" broj 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06,

4/09 i 55/12) kojom je propisano da se osiguraniku kome se, u smislu ovog Zakona, staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, starosna granica za sticanje prava na penziju smanjuje srazmjerno stepenu uvećanja staža, te da se ova odredba odnosi samo na beneficirani staž ostvaren u Bosni i Hercegovini. Naime, ovom odredbom jeste navedena situacija računanja staža osiguranja s uvećanim trajanjem u smislu ovog Zakona i propisano da se u tom slučaju starosna granica za sticanje prava na penziju smanjuje srazmjerno stepenu uvećanja staža, ali nije, kako to tuženi tumači i interpretira, isključena mogućnost primjene odredbi Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, a odredbom člana 40. stav 3. tog Ugovora je upravo propisano da se razdoblje osiguranja, navršeno prije 8. oktobra 1991. g., koje se, prema tada važećim propisima, računalo s uvećanim trajanjem dužim od kalendarskog, uzima u obzir u priznatom trajanju iz čega proizilazi da je tuženi, odnosno prvostepeni organ dužan uzeti u obzir staž osiguranja koji se računa sa dužim trajanjem od kalendarskog (beneficirani staž) ostvaren u Republici Hrvatskoj prije 8. oktobra 1991. g. i tada ispitati da li su ispunjeni uslovi za priznavanje prava na starosnu penziju.

Svako drugačije tumačenje odredbe člana 31. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i takvo neprimjenjivanje odredbi Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, po ocjeni ovog Suda, bilo bi suprotno odredbi

člana III/3b Ustava BiH koja propisuje da su opšta načela međunarodnog prava sastavni dio pravnog sistema Bosne i Hercegovine i entiteta i načelima međunarodnog prava, među kojim je i načelo pacta sunt servanda (koje propisuje da je svaki važeći ugovor obavezujući po strane, te ga moraju izvršiti u dobroj vjeri), odnosno načelo savjesnog ispunjavanja preuzetih međunarodnih obaveza, odnosno obaveza iz međunarodnih ugovora kojima je država pristupila ili koje je zaključila. Kršenje tako preuzetih obaveza predstavljalo bi osnov

eventualne odgovornosti države stranke konkretnog ugovora po međunarodnom pravu, uključujući

širok dijapazon sankcija kojima država može biti izložena u svakoj konkretnoj situaciji. U slučaju BiH kršenje i/ili neizvršavanje preuzetih obaveza nastalih međunarodnim ugovaranjem, prema navedenoj odredbi, ujedno bi predstavljalo povredu unutrašnjeg prava, odnosno Ustava BiH. Zbog svega navedenog je ovaj Sud, na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio i pobijanu presudu preinačio tako što je tužbu uvažio, osporeno i prvostepeno rješenje poništio, te predmet vratio prvostepenom organu na ponovni postupak, u kome će prvostepeni organ vodeći računa o razlozima ove presude donijeti novo rješenje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 04 0 U 009393 18 Uvp od 27.08.2020. g.)

<----->

Član 60. („starog“) tj. član 69. („novog“) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranja

UDOVICI IZ VANBRAČNE ZAJEDNICE PRIPADA PRAVO NA PORODIČNU PENZIJU POD ISTIM USLOVIMA KAO I UDOVICI IZ BRAČNE ZAJEDNICE, NEOVISNO OD DECIDNE ODREDBE ZAKONA.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Zenici, broj i datum navedeni u izreci ove presude, odbijena je tužba tužiteljice podnesena protiv rješenja tuženog, broj: FZ3/2-1182750074 od 10.02.2015. g., kojim je odbijena njezina žalba izjavljena protiv prvostepenog rješenja Direktora administrativne službe tuženog u Z. broj: 1182750074 od 04.02.2014. g., a kojim rješenjem je odbijen zahtjev tužiteljice za priznavanje prava na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnog druga F. H..

Zahtjevom za vanredno preispitivanje navedene presude prvostepenog suda podnesenim u zakonom propisanom roku tužiteljica pobija prvostepenu presudu ističući da prvostepeni sud nije cijenio sve tužbene prigovore, a posebno činjenicu da je tužiteljica bila sa umrlim H. F. u vanbračnoj zajednici od 28.05.1994. g. do njegove smrti tj. do 27.11.1996. g., te da je u toj zajednici rođeno i dijete H. S. kojoj je priznato pravo na porodičnu penziju, a da je tužiteljica vršila sve roditeljske dužnosti od njenog rođenja do danas, čime je ispunila uvjete iz člana 62. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH. Kako je Porodičnim zakonom F BiH propisano da je vanbračna zajednica izjednačena sa bračnom ako je trajala tri g. ili kraće ukoliko je u toj zajednici rođeno dijete, to tužiteljici i pripada pravo na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnog druga H. F.. Napominje da je presudom Općinskog suda u Kaknju od 20.12.2012. g. utvrđen status vanbračnoga druga. U zahtjevu kao i u podnesku od 09.11.2018. g. navela je da je Ustavni sud BiH svojom odlukom Ap-4077/16 od 11.10.2018. g. o istom pravnom pitanju donio odluku o priznavanju svih prava vanbračnog druga sa pravima bračnog druga, to je predložila da se presuda Kantonalnoga suda u Zenici ukine kao i ponište osporeno i prvostepeno rješenje, a predmet vrati prvostepenom organu na donošenje nove odluke.

Tuženi je u odgovoru na podneseni zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke predložio da se isti odbije kao neosnovan. Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. tog zakona navedenih u zahtjevu, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijane presude vidi se da je prvostepeni sud tužbu tužiteljice odbio na osnovu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH („Službene novine F BiH”, broj: 2/98 do 55/12) iz razloga što odredbama ovoga zakona nije predviđena mogućnost priznavanja prava na porodičnu penziju vanbračnom drugu i to bez obzira da li je ili ne u toj vanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete.

U toku upravnoga postupka koji je započet zahtjevom tužiteljice za priznavanje prava na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnoga druga H. F. podnesenog dana 27.05.2013. g. je utvrđeno da je H. F. rođen dana 16.03.1967. g., a umro dana 27.11.1996. g.. Od dana 28.05.1994. g. umrli je živio u vanbračnom zajednici sa tužiteljicom i da imaju zajedničko dijete H. S. (rođena 15.03.1995. g.), a što je utvrđeno presudom Općinskog suda u Kaknju broj: 36 0 P 021359 12 P od 20.12.2012. g.. Porodičnu penziju prima kći H. S..

Pravni stav kako tuženoga tako i prvostepenoga suda nisu pravilni iz sljedećih razloga: Porodični zakon F BiH („Službene novine F BiH”, broj: 35/05,41/05 i 31/14) članovima 2. i 3. poistovjećuje bračnu sa vanbračnom zajednicom jer smatra da je vanbračna zajednica, zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici sa drugom osobom i koja traje najmanje tri g. ili kraće ako je u njoj rođeno dijete.

Sa druge strane tačno je da je u citiranom zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju regulisao pitanje (član 60. “starog zakona”, odnosno član 69. “novog” – Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH-Službene novine F BiH broj: 13/18) ne postoji mogućnost vanbračnog druga za ostvarivanje prava na porodičnu penziju.

U ovakvoj situaciji neovisno od činjenice da je vanbračna zajednica tužiteljice bila prije donošenja porodičnoga zakona F BiH iz 2005. g. (jer je i „starim” Porodičnim zakonom SR BiH regulisano pitanje vanbračne zajednice, ali na restriktivniji način u odnosu na propise iz 2005. g.) postoji diskriminacija iz člana 14. Evropske Konvencije, odnosno člana II/4 Ustava Bosne i Hercegovine, jer je očigledno da ne postoji harmonizacija propisa u ovoj oblasti, a u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k. Ustava Bosne i Hercegovine odnosno člana 1. Protokola I uz Evropsku konvenciju.

Ovakav stav je zauzeo i Ustavni sud Bosne i Hercegovine u svojim Odlukama broj: AP-4207/13 od 30.09.2016. g. i AP-4077/16 od 11.10.2018. g..

Ovaj sud nije mogao da spor riješi u punoj jurisdikciji, jer bi pri tome trebalo odrediti i visinu porodične penzije koja pripada tužiteljici, pa će prvostepeni organ u ponovnom postupku imajući u vidu primjedbe ovoga suda i upute kao i činjenicu da je do 2005. g. važio Porodični zakon („Službeni list SR BiH”, broj: 21/79 i 44/89 , „Službeni list R BiH”, broj: 6/94 i 13/94) donijeti novu pravno valjanu odluku.

Ovo sve tim prije što je i Porodičnim zakonom SR BiH, koji je važio u vrijeme trajanja vanbračne zajednice, članom 14. regulisano i pitanje „...drugih imovinskih pravnih odnosa kod zajednice muškarca i žene koje nije uređeno na način propisan ovim zakonom (vanbračna zajednica...), pa prema tome i u to vrijeme je postojala mogućnost priznavanja nekih imovinskih prava vanbračnih supružnika.

Radi svega izloženog, podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje pobijane presude prvostepenog suda se ta presuda potpuno osnovano pobija kao nezakonita iz navedenih razloga od strane tužiteljice, pa je ovaj sud njen zahtjev primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima presudom usvojio, te prvostepenu presudu preinačio tako što je udovoljio tužbenom zahtjevu i poništio i osporeno i prvostepeno rješenje i predmet vratio prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj: 04 0 U 007360 15 Uvp od 13.12.2018. g.)

<----->

Član 7., 8. i 10. stav 4. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja.

**AKO SE PENZIJA OSTVARUJE PO OSNOVU INVALIDNOSTI, INVALIDSKA
PENZIJA SE ODREĐUJE I ISPLAĆUJE U SKLADU SA ČLANOM 8.
SPORAZUMA SAMO AKO JE STAŽ OSIGURANJA NAVRŠEN KOD
RAZLIČITIH NOSILACA PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA.**

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 07 0 U 008005 13 U od 17.02.2015. g. odbijena je kao neosnovana tužba tužitelja, podnesena protiv osporenog rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude. Navedenim osporenim rješenjem je odbijena žalba tužitelja izjavljena protiv prvostepenog rješenja direktora Kantonalne administrativne službe M., matični broj: 1146216421 od 05.09.2012. g.. Tim prvostepenim rješenjem je odbijen zahtjev tužitelja za priznavanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Protiv presude prvostepenog suda tužitelj je putem punomoćnika podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, zbog povrede federalnih propisa, a kako iz navoda zahtjeva proizlazi. U zahtjevu navodi da je prvostepenom presudom odbijena tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja uz obrazloženje da za sporni staž osiguranja od 05.05.2000. g.- 23.05.2000. g. nije uplaćen doprinos, odnosno da za taj period rada koji je evidentiran u radnoj knjižici, nikada nije izvršena odjava i prijava na osiguranje u matičnoj evidenciji osiguranika. Tužitelj međutim ističe, da je suprotno prednjem, on imao navršen penzijski staž koji mu pokriva najmanje jednu trećinu razdoblja od navršenih najmanje 20 godina života do dana nastanka invalidnosti, računajući radni vijek na pune g., odnosno da taj uslov za sticanje prava na invalidsku penziju ispunjava i bez staža osiguranja navršenog nakon 30.04.1992. g., te da je tuženi trebao postupiti shodno odredbama člana 82. stav 5. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na koje se poziva, odnosno u staž osiguranja uračunati samo vrijeme za koje je uplaćen doprinos, a ne odbiti tužitelja zbog 18 dana staža osiguranja za koji nije uplaćen doprinos. Takođe ističe da je shodno članu 9. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, tužitelj ispravno podnio svoj zahtjev za ostvarenje prava Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao nosiocu osiguranja na čijem području je podnosilac zahtjeva bio posljednji put osiguran u Bosni i Hercegovini. Ističe da je zbog navedenog nejasan stav prvostepenog suda, da je njegov zahtjev trebao biti sagledan u odnosu na sve odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, a u vezi sa odredbama navedenog Sporazuma. Predložio je da se zahtjev uvaži, a presuda prvostepenog suda preinači na način da se tužba tužitelja uvaži, osporeno rješenje tuženog organa poništi i predmet vrati tuženom organu na ponovni postupak.

U odgovoru na zahtjev tuženi je predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema podacima spisa u predmetu, tužitelj je dana 26.11.2010. g. podnio zahtjev za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno prava na invalidsku penziju, te je prvostepenim rješenjem od 05.09.2012.g. odbijen sa zahtjevom na osnovu

odredbe člana 6. do 9. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, jer ne ispunjava uslove iz navedenih odredbi. Rješavajući po žalbi tužitelja izjavljenoj protiv navedenog rješenja, tuženi organ donosi osporeno rješenje od 29.11.2012. g., kojim odbija žalbu, a pozivom na odredbu člana 6. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, te odredbu člana 82. stav 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, uz obrazloženje da iz navedenih odredbi proizlazi da je odlučujuća činjenica za ostvarenje prava na srazmjerni dio penzije primjenom Sporazuma, staž osiguranja navršen na području Federacije Bosne i Hercegovine, poslije aprila 1992. g., za koje je uplaćen doprinos, te kako tužitelj nema ostvaren staž osiguranja na teritoriji Federacije BiH, to proizlazi da je pravilno odbijen sa zahtjevom. Postupajući po tužbi tužitelja podnesenoj protiv osporenog rješenja, prvostepeni sud donosi presudu od 17.02.2015. g. kojom je tužba tužitelja odbijena kao neosnovana, jer je nakon provedenog postupka prvostepeni sud ocijenio da je u postupku pravilno utvrđeno da tužitelj ne ispunjava uslove za priznavanje prava na invalidsku penziju, obzirom da tužitelj nema ostvarenog staža osiguranja kod tuženog, kao nositelja osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine, jer je tužitelj tokom rata bio pripadnik Vojske Republike Srpske, te je ponovno prijavio svoje prebivalište u K. dana 16.04.2004. g., pa se na njega ne mogu primijeniti odredbe Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, jer tužitelj te uslove ne ispunjava, kao i da je tačno da je kod tužitelja utvrđena prva kategorija invalidnosti, i da tužitelj ima ostvaren staž osiguranja prije rata kod Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje BiH, ali da te činjenice treba sagledati u odnosu na sve važeće odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH, posebno odredbu člana 82. stav 4. i 5. Zakona, a u vezi sa odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, prema kojima tužitelj ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na penziju kod tuženog, kao nositelja osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine. U spisima predmeta se između ostalog nalazi i: Nalaz, ocjena i mišljenje Odjeljenja za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja u M., Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja S., broj: ORS-2181/10 od 22.02.2011. g., prema kojem kod tužitelja postoji prva (I) kategorija invalidnosti, uzrokovana bolešću; Uvjerenje Fonda PIO Republika Srpska, broj: 032-349-271/11 od 11.04.2011. g. prema kojem tužitelj nije osiguranik Fonda PIO RS poslije 04.04.1992. g. i na dan izdavanja uvjerenja, te se ne nalazi u radnom odnosu; Dopis Odjeljenja za opštu upravu, boračko-invalidsku zaštitu Opštine N., u kojem je navedeno da prema evidenciji preuzetoj od prijašnjeg Ministarstva odbrane Odsjek N., tužitelj se ne vodi u vojnoj evidenciji Odjeljenja za opštu upravu Boračko-invalidske zaštite opštine N., kao što je navedeno u uvjerenju izdatom od strane ovog organa broj: 05-56-52/11 od 21.07.2011. g., niti je tužitelj imao prijavljeno mjesto boravka na području opštine N. od 1992.-1996. g. i kasnije, te da za lica koja su izbjegla za vrijeme rata u N. iz M., S. i Č., uvjerenja izdaje opština I.M.; Potvrda o penzijskom stažu, od 13.09.2012. g., prema kojoj za period od 01.05.1992. g. do 22.06.1992. g. (a u kojem periodu je tužitelj prema podacima iz radne knjižice radio u preduzeću „Š. d., U.“ K.) nije uplaćeno penzijsko osiguranje jer se imenovani od 15.04.1992. g. nalazio u Vojsci Republike Srpske; Dopis Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba M., matični broj: 1146216421 od 05.09.2012. g. kojim se zahtjev tužitelja prosljeđuje Fondu za PIO Republike Srpske uz svu dokumentaciju u njihovu nadležnost, pošto osiguranik M. M. ima navršen staž kod tog Zavoda od dana 15.04.1992. g. do 10.12.1994. g. i od 12.08.1995. g. do 01.02.1996. g.; Obavijest Kantonalne administrativne službe M., broj: 146216421 od 15.06.2012. g. prema kojoj je izvršen uvid u personalni dosije M. M. (MB:8146216421) koji je bio zaposlen u preduzeću „Š. d.“ K. i utvrdili da za period od 05.05.2000.-23.05.2000. g. nema rješenje o početku i prestanku radnog odnosa, a niti je upisan u Matičnu knjigu zaposlenih.

Ovakva odluka prvostepenog suda nije pravilna.

Odredbom člana 82. stav 4. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službene novine Federacije BiH, broj. 29/98 do 4/09) je propisano da će se staž osiguranja kod različitih nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja priznavati u skladu sa ugovorom zaključenim između navedenih subjekata.

Odredbom člana 10. stav 4. Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 24/00) je propisano da ako se invalidska penzija ostvaruje po osnovu invalidnosti koja je nastala kao posljedica bolesti ili povrede van rada, penzija se određuje i isplaćuje u skladu sa članom 8. ovog sporazuma.

Odredbom člana 8. Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja je propisano da se srazmjerna penzija koja pada na teret svakog Nosioca osiguranja određuje tako da se iznos penzije određen na način predviđen u članu 7. ovog sporazuma podjeli sa ukupnim brojem mjeseci penzijskog staža navršenog kod sva tri Nosioca osiguranja poslije 30. aprila 1992. g. i pomnoži sa brojem mjeseci penzijskog staža navršenog u istom periodu kod Nosioca osiguranja koji određuje srazmjernu penziju.

Odredbom člana 7. Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja je propisano da u slučaju kada je osiguranik poslije 30. aprila 1992. g. penzijski staž navršio kod više Nosilaca osiguranja, svaki Nosilac osiguranja kod kojeg penzijski staž navršen poslije 30. aprila 1992. g. određuje penziju po propisima koje primjenjuje, uz primjenu člana 5. i 6. ovog sporazuma, a nakon toga određuje dio penzije koji pada na njegov teret.

Imajući u vidu činjenicu da kod tužitelja prema Nalazu, ocjeni i mišljenju Odjeljenja za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja u Mostaru, Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja S., broj: ORS-2181/10 od 22.02.2011. g., postoji prva (I) kategorija invalidnosti, uzrokovana bolešću, to bi se na tužitelja, dakle trebale primijeniti odredbe naprijed citiranih članova 7., 8. i 10. Sporazuma o međusobnim pravima i obvezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja.

Međutim, kako iz navedenih odredbi takođe proizlazi da se iste se primjenjuju u slučaju kada je penzijski staž navršen kod više Nosilaca osiguranja, te se invalidska penzija obračunava kao srazmjerna, to je ostalo nejasno zašto je o zahtjevu tužitelja odlučivano u skladu sa Sporazumom o međusobnim pravima i obvezama u provedbi penzijskog i invalidskog osiguranja, obzirom da se prema podacima spisa u predmetu ne može zaključiti da li je tužitelj imao navršen penzijski staž i u Republici Srpskoj ili samo u Federaciji BiH. Naime, iz podataka spisa, kao i iz presude prvostepenog suda, kao i odluka upravnih organa, proizlazi da tužitelj ima priznat staž osiguranja u Federacije BiH do 30. aprila 1992. g., dok mu za period od 01.05.-22.06.1992. g. nije uplaćeno penzijsko osiguranje, a da za period od 05.05.2000.- 23.05.2000. g. nema rješenje o početku i prestanku radnog odnosa, a niti je upisan u Matičnu knjigu zaposlenih. Prema Uvjerenju Fonda PIO Republika Srpska, od 11.04.2011. g. tužitelj nije bio osiguranik Fonda PIO RS poslije 04.04.1992. g., kao i na dan izdavanja uvjerenja, a takođe, iz podataka spisa u predmetu se ne može zaključiti da li je tužitelju priznat poseban staž u Republici Srpskoj, jer o tome postoji Uvjerenje od 21.07.2011. g. iz kojeg se može zaključiti da mu takav staž nije priznat, dok iz dopisa Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba M., matični

broj: 1146216421 od 05.09.2012. g. proizlazi da tužitelj ima navršen staž kod Zavoda Republike Srpske od dana 15.04.1992. g. do 10.12.1994. g., kao i od 12.08.1995. g. do 01.02.1996. g..

Imajući u vidu naprijed navedeno, ovaj sud cijeni da su i prvostepeni sud, kao i tuženi i

prvostepeni organ, donijeli svoje odluke uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Stoga je ovaj sud, u skladu sa odredbom člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio, presudu prvostepenog suda preinačio, na način da se tužba tužitelja uvažava, osporeno rješenje tuženog, kao i prvostepeno rješenje, poništavaju i predmet vraća prvostepenom organu na ponovni postupak, a kako bi prvostepeni organ u ponovnom postupku prije svega utvrdio da li je tužitelj, te ukoliko jeste, u kojem periodu, imao priznat staž kod oba Nosioca osiguranja, te da zatim, uz pravilnu primjenu materijalnog prava donese pravilnu i zakonitu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj: 07 0 U 008005 15 Uvp od 04.10.2018. g.)

<----->

Ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije

Član 42. Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju.

OSIGURANIK KOJI NE ISPUNJAVA USLOVE IZ ČLANA 30. I 137. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU ZA OSTVARENJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU, NE MOŽE OSTVARITI SRAZMJERNI DIO STAROSNE PENZIJE KOD FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE U SKLADU SA SPORAZUMOM IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE O SOCIJALNOM OSIGURANJU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 U 005848 12 Uvp od 10.04.2013. g.)

<----->

Penzijski staž i ostvarivanje prava na srazmjernu starosnu penziju

Član 7. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja

Član 82. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

AKO OSIGURANIK NEMA PENZIJSKOG STAŽA KOD JEDNOG OD NOSILACA OSIGURANJA U BOSNI I HERCEGOVINI TADA SE NEĆE PRIMJENITI ODREDBE SPORAZUMA O MEĐUSOBNIM PRAVIMA I OBAVEZAMA U SPROVOĐENJU PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA U POGLEDU ODREĐIVANJA SRAZMJERNE STAROSNE PENZIJE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 04 0 U 003818 12 Uvp od 27.06.2013. g.)

<----->

Sticanje prava na starosnu penziju po povoljnijim uvjetima

Član 103. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Član 7. Uredbe o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uvjetima pripadnika bivše vojske Federacije Bosne i Hercegovine i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane

LICE KOJE JE U VRIJEME PODNOŠENJA ZAHTJEVA I NA DAN 30.09.2007. g. BILO U RADNOM ODNOSU I OSIGURANIK NE MOŽE OSTVARITI PRAVO NA STAROSNU PENZIJU PO POVOLJNIJIM UVJETIMA PREMA ODREDBAMA UREDBE IZ 2006. g. SA IZMJENAMA I DOPUNAMA IZ 2007. g.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 U 002350 09 Uvp od 03.06.2011. g.)

<----->

Ponovno određivanje penzije prema novonavršenom penzijskom stažu

Uredba o povoljnijim uvjetima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih

osiguranika Vojske Federacije Bosne i Hercegovine

VOJNOM OSIGURANIKU KOJEM JE BILO PRIZNATO PRAVO NA STAROSNU PENZIJU PREMA ODREDBAMA UREDBE O POVOLJNIM UVJETIMA ZA STICANJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU VOJNIH OSIGURANIKA VOJSKE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE („SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BIH“, BROJ 2/00), KOJA JE PRESTALA DA VAŽI 29.05.2001. g.) NE MOŽE SE PONOVO ODREDITI PENZIJA ZA NAKNADNO OSTVARENI STAŽ U PERIODU OD 2001. DO 2004. g..

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 001049 11 Uvp od 30.07.2012. g.).

<----->

Nedonošenje rješenja o zahtjevu stranke za zaključenje sporazuma o uvjetima penzionisanja

Član 10. i 20. Zakona o upravnim sporovima

U UPRAVNOM SPORU ZBOG „CUTANJA ADMINISTRACIJE“ UPRAVNI SPOR SE MOŽE POKRENUTI I VODITI SAMO AKO SE RADI O NEDONOŠENJU UPRAVNOG AKTA KOJIM SE RJEŠAVA O NEKOJ UPRAVNOJ STVARI, A NE I O NEDONOŠENJU AKTA O ZAHTJEVU TUŽITELJA ZA ZAKLJUCENJE SPORAZUMA O UVJETIMA PENZIONISANJA, KOJI JE PREDRADNJA ZA EVENTUALNO STICANJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU PO ODREDBAMA UREDBE O POVOLJNIM UVJETIMA ZA STICANJE PRAVA NA STAROSNU PENZIJU VOJNIH OSIGURANIKA VOJSKE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE („SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE“, BR. 18/04, 27/04, 47/04).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 004048 10 Uvp od 08.12.2011. g.)

<----->

Novčana naknada za fizičku onesposobljenost

Član 72 a. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Član 3. Zakona o vrstama i procentima fizičkih onesposobljenosti

OSIGURANIK IMA PRAVO NA NOVCANU NAKNADU ZA FIZICKU ONESPOSOBLJENOST IZ ČLANA 72.a ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU, SAMO AKO ISPUNJAVA USLOVE IZ ČLANA 3. i 4. ZAKONA O VRSTAMA I PROCENTIMA FIZICKIH ONESPOSOBLJENOSTI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 70 0 U 000178 08 Uvp od 10.03.2011. g.)

<----->

Pokretanje postupka za ostvarivanje prava na porodičnu penziju

Član 70. stav 2. ranije važećeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Član 143. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

ZAHTJEV ZA OCJENU UTVRDIVANJA POSTOJANJA INVALIDNOSTI STRANKE, PODNESEN OD STRANE DOMA ZDRAVLJA, NE MOŽE SE SMATRATI ZAHTJEVOM ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PORODICNU PENZIJU PODNESENIM OD ČLANA PORODICE UMRLOG OSIGURANIKA

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 U 001512 09 Uvp od 25.1.2011. g.)

<----->

Sticanje prava na starosnu penziju pripadnika bivše vojske FBiH

Član 1. Uredbe o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uvjetima

pripadnika bivše vojske F BiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog

ministarstva odbrane

PRILIKOM PRIZNAVANJA PRAVA NA PENZIJU PO POVOLJNIJIM UVJETIMA PRIMJENICE SE UREDBA KOJA JE BILA NA SNAZI U TRENUTKU ISPUNJENJA UVJETA, ODNOSNO PODNOŠENJA ZAHTEVA NA PRIZNAVANJE PRAVA NA PENZIJU, A NE I NAKNADNO DONESENA UREDBA KOJA NIJE PROPISALA DA CE SE PRIMIJENITI I NA RANIJE PODNESENE ZAHTEJEVE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 001682 08 Uvp od 26.05.2010. g.).

<----->

Član 61. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
DJETETU IZA UMRLE MAJKE, KOJA JE OSTVARILA PORODIČNU PENZIJU IZA UMRLOG OCA, NE PRIPADA PRAVO NA PORODIČNU PENZIJU JER UMRLA MAJKA NIJE ISPUNJAVALA USLOVE ZA STAROSNU ILI INVALIDSKU PENZIJU, NITI JE BILA KORISNIK TIH PENZIJA, VEĆ JE PORODIČNU PENZIJU OSTVARILA PO OSNOVU NESPOSOBNOSTI ZA SAMOSTALAN ŽIVOT I RAD ZBOG BOLESTI TJ. KAO INVALIDNO DIJETE IZA SVOG UMRLOG OCA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj U-1152/03 od 29.5.2008. g.)

<----->

Članovi 30. stav 1. i 156. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
STUPANJEM NA SNAGU FEDERALNOG ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU PRESTALA JE PRIMJENA RANIJIH ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU (IZUZEV ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU VOJNIH OSIGURANIKA), PA OSIGURANIK KOJI JE PODNIO ZAHTEJ NAKON STUPANJA NA SNAGU FEDERALNOG ZAKONA NE MOŽE OSTVARITI STAROSNU PENZIJU POD USLOVIMA PROPISANIM RANIJIM ZAKONIMA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj U-1284/03 od 2.7.2008. g.)

<----->

ODBIJANJE ZAHTEVA ZA RETROAKTIVNU UPLATU DOPRINOSA
Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju

član 156

Zahtjev za retroaktivnu uplatu doprinosa za određene periode se odbija tužiteljici koja je već ostvarila pravo na srazmjernu starosnu penziju prije nego što je podnijela taj zahtjev.

Obrazloženje:

"Iz podataka spisa proizlazi da je tužiteljica ostvarila pravo na srazmjernu starosnu penziju po rješenju tuženog broj gornji od 04.8.2015. g., počev od 17.4.2015. g. i da je 02.9.2016. g. podnijela zahtjev za pojedinačnu uplatu doprinosa za period od 31.8.2012. do 16.4.2015. g. pozivajući se na odredbu člana 156. Zakona o PIO. Prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužiteljice, a osporenim aktom je odbijena žalba, dok je pobijanom presudom odbijena tužba i održan na snazi osporeni akt.

Pravilno tuženi, a i nižestepeni sud ističu da bi se primijenile odredbe člana 156. stav 2. i 3. Zakona o PIO potrebno je da radnik sa tim uplatama stiče pravo na ostvarivanje starosne penzije. Međutim, kako je tužiteljica već ostvarila pravo na srazmjernu starosnu penziju po rješenju tuženog broj gornji od 04.8.2015. g., počev od 17.4.2015. g. i prije nego što je podnijela zahtjev za pojedinačnu uplatu doprinosa za sporni period, to je, i po ocjeni ovog suda, pravilno njen zahtjev odbijen.

Prema odredbi člana 42. stav 2. Zakona o PIO osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja, pa kako je tužiteljica na dan podnošenja zahtjeva imala 60 godina 8 mjeseci i 17 dana života te staža osiguranja od 37 godina 11 mjeseci i 24 dana, to je imenovana ispunila uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju, što je tuženi i priznao rješenjem broj gornji od 04.8.2015. g., s tim da joj se penzija isplaćuje od 17.4.2015. g..

Odredbom člana 156. Zakona o PIO je data povoljnost da poslodavac, njegov pravni sljednik ili sam radnik uplati doprinose za određene periode unazad ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju, tako da je jasno ko može vršiti uplatu doprinosa.

Navedena odredba daje mogućnost poslodavcu, njegovom pravnom sljedniku ili samom radniku da retroaktivno izvrši uplatu doprinosa za dio staža, za koji nije uplaćen doprinos ako sa tom uplatom ispunjava uslove za ostvarivanje prava na penziju, a tužiteljica je već ranije ispunila zakonske uslove i na osnovu rješenja prvostepenog organa tuženog broj gornji od 04.8.2015. g. ostvarila pravo na starosnu penziju koju prima od 17.4.2015. g., pa se navedena odredba ne može primijeniti u njenom slučaju.

Ovaj sud ne može komentarisati stav nižestepenog suda iznesen u presudi broj 11 0 U... U od 19.12.2016. g. na koji ukazuje tužiteljica u zahtjevu navodeći da je u toj presudi sud zauzeo stav da ni poslodavac nije dužan uplatiti doprinose za radnika, jer ta presuda nije predmet preispitivanja od strane Vrhovnog suda.

Pojedinačna uplata doprinosa omogućava osiguraniku da ostvari pravo na penziju ako tom uplatom za određeni period osiguranja stiče uslove za ostvarivanje prava na penziju u skladu sa Zakonom o PIO, pa tuženi nije nadležan da cijeni uslove za ostvarivanje prava u drugoj državi, zbog čega je pozivanje tužiteljice na Sporazum neosnovano, jer se nijednom odredbom Sporazuma ne reguliše oblast uplate doprinosa za periode za koje nisu uplaćeni. To pitanje je regulisano propisima svake od država ugovornica. Štaviše, odredbom člana 22. tačka a) Sporazuma je regulisano da će nosilac svake države ugovornice utvrditi, u skladu sa svojim pravnim propisima, da li određeno lice ispunjava sabiranjem perioda osiguranja kao što je to navedneo u članu 20. ovog sporazuma, uslove za priznavanje prava na davanje, a tačkom e) tog člana je definisano da će prilikom primjene tačke b) ovog člana kod određivanja penzijskog osnova svaka država ugovornica uračunati samo period osiguranja ostvaren u skladu sa svojim pravnim propisima.

Dakle, iz navedenih odredbi Sporazuma proizlazi da prilikom utvrđivanja penzijskog osnova svaka država ugovornica uračunava samo period osiguranja ostvaren u skladu sa svojim pravnim propisima, što je opšteprihvaćeno pravilo u međudržavnim odnosima zemalja prilikom odlučivanja o pravima svojih državljana.

Pored toga, tužiteljica ničim ne dokazuje da je kod Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Sloveniji podnosila bilo kakav zahtjev za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, pa ove navode da ne može ostvariti pravo kod inostranog nosioca osiguranja, ovaj sud ne može prihvatiti kao osnovane jer su paušalni i ničim dokazani. Pored toga ni tuženi, a ni ovaj sud se ne može upuštati u ispitivanje uslova za ostvarivanje prava u drugoj državi, jer to nije u nadležnosti organa RS, odnosno BiH.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan od razloga njene nezakonitosti iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se otuda zahtjev tužiteljice, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. tog zakona, odbija kao neosnovan."

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, 11 0 U 019648 17 Uvp od 6.6.2019. g.)

<----->

ZAHTJEV ZA PONOVO ODREĐIVANJE PORODIČNE PENZIJE

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju

član 143

Ukoliko nema novih činjenica za koje se saznalo ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju, zahtjev za ponovno određivanje porodične penzije se odbija.

Obrazloženje:

"Iz spisa predmeta proizilazi da je tužilji, udovi umrlog osiguranika N. S., koji je ostvario ukupan penijski staž od 20 godina 1 mjesec i 5 dana, u koji je uračunat staž osiguranja u bivšoj SR BiH od 13.9.1979. do 30.4.1992. g., što iznosi 12 godina 7 meseci i 18 dana, te poseban staž u R S. u dvostrukom trajanju od 25.6.1992. do 1.3.1996. g., što iznosi 7 godina 4 mjeseca i 16 dana, kao i staž osiguranja u Federaciji BiH od 1.5. do 1. 6.1992. g., što iznosi 1 mjesec i 1 dan, priznato pravo na srazmjerni dio porodične penzije počev od 21.07.2009. g., rješenjem Filijale B. od 27.8.2009. g., u iznosu od 314,00 KM. Taj iznos je u dva navrata, pozivajući se na izmjene ranijeg Zakona i važeći Zakon o PIO, mijenjan ponovnim određivanjem tužilji srazmjene porodične penzije, tako da joj po pravosnažnom rješenju od 13.2.2012. g. srazmjerna porodična penzija iznosi 106,32 KM, koji iznos se usklađuje prema odlukama Vlade RS o usklađivanju penzije. Nakon toga je rješenjem Filijale B. od 18.2.2014. g., odbijen zahtjev tužilje za ponovno određivanje porodične penzije, pozivom na odredbu člana 143. stav 1. važećeg Zakona o PIO, sa obrazloženjem da nema novih činjenica za koje se saznalo ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju, a pored toga je zaključkom istog prvostepenog organa od 25.9.2014. g. odbačen prijedlog tužilje za ponavljanje postupka utvrđivanja novog iznosa porodične penzije.

Potom je tužilja dana 12.5.2016 g. podnijela novi zahtjev za ponovni obračun porodične penzije, tražeći da se izvrši s ozbirom na činjenično stanje i važeće zakone, koji zahtjev je odbijen rješenjem Filijale B. od 2.6.2016. g. (koje čini pravno jedinstvo sa osporenim aktom), takođe pozivom na odredbu člana 143. stav 1. važećeg Zakona o PIO, sa obrazloženjem da nema novih činjenica za koje se saznalo ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju. To rješenje je potvrđeno osporenim aktom, sa obrazloženjem da je tužilja pravo na porodičnu penziju ostvarila na osnovu rješenja od 27.8.2009. godine, prema penzijskom osnovu koji je određen shodno članu 87. ranijeg Zakona tako da penzijski osnov pripadnika oružanih snaga R S ne može biti manji od prosječne neto plate u republici u godini koja je prethodila godini u kojoj stiče pravo na penziju, uvećane za 30%, kao i članu 89. tog zakona prema kojem se penzija za pripadnike oružanih snaga uvećava za 60% a ne može iznositi više od 75% od osnova, te kako je izmjenama tog zakona brisan član 89. tako da su sve penzije ponovo određene počev od 1.2.2010. g., došlo je do smanjenja penzije, pa stupanjem na snagu važećeg Zakona o PIO kojim je u članu 172. stav 4. propisano da će svim korisnicima kojima je penzija odeđena u skladu sa članom 87. ranijeg Zakona tuženi Fond po službenoj dužnosti utvrditi penziju od penzijskog osnova u skladu sa članom 77. do 86. tog zakona od prvog dana nakon stupanja na snagu važećeg Zakona o PIO odnosno od 1.2.2012. g., na taj način se došlo do iznosa visine penzije od 100,30 KM, shodno platama koje je tužiljin suprug kao osiguranik ostvario, pri čemu su ukinuti garantovani iznosi kojima su određene kategorije korisnika bile privilegovane, tako da su izjednačavanjem svih korisnika penzije određene prema platama i naknadama koje su ostvarili u toku rada, koji iznos je dalje usklađivan shodno odlukama Vlade RS o usklađivanju. Kako tužilja nije ponudila nikakve nove činjenice koje bi mogle dovesti do drugačije odluke, osporenim aktom je odbijena žalba na prvostepeno rješenje, a osporeni akt je pobijanom presudom poništen, sa razlozima koji su već izneseni u uvodnom dijelu obrazloženja ove presude.

Pobijana presuda nije pravilna a samim tim ni zakonita.

Članom 143. stav 1. važećeg Zakona o PIO je propisano da korisnik penzije može da podnese zahtjev za određivanje novog iznosa penzije, na osnovu činjenica za koje je saznao ili su nastupile nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na penziju.

Kako je tužilji, primjenom odredaba ranijeg Zakona i važećeg Zakona o PIO, utvrđen novi iznos penzije, pravosnažnim rješenjem od 27.6.2012. g. kojim joj je ponovo određena srazmjerna porodična penzija u iznosu od 106,32 KM, pa kako tužilja u svom zahtjevu od 12.5.2006. g. nije navela bilo kakve nove činjenice za koje je saznala ili koje su nastupile nakon donošenja tog pravosnažnog rješenja o priznavanju prava na srazmjernu porodičnu penziju, pravilno je rješenjem Filijale B. odbijen taj tužiljin zahtjev, pozivom na odredbu člana 143. stav 1. važećeg Zakona o PIO, što je pravilno potvrđeno osporenim aktom. U osporenom aktu su dati jasni i potpuni razlozi koje u svemu prihvata i ovaj sud, budući da je primjenom odredaba ranijeg Zakona i važećeg Zakona o PIO došlo do smanjenja visine srazmjerne porodične penzije, koju je tužilja ranije primala. Kako se u spisu predmeta upravnog postupka nalazi rješenje Federalnog zavoda PIO/MIO - T. K. broj ... od 31.5.2010. g. kojim je tužilji, kao članu porodice umrlog osiguranika (njenog supruga), priznato pravo na srazmjerni dio porodične penzije koji pada na teret tog nosioca osiguranja, u mjesečnom iznosu od 0,4977 KM počev od 26.4.2009. g., po osnovu ostvarenog penzijskog staža u Federaciji BiH poslije 30.4.1992. g., u trajanju od 1 mjesec i 1 dan, koji je ostvaren u periodu od 1.5. do 1.6.1992. g., što i proizilazi iz potvrde tog zavoda od 27.5.2010. g., potpuno bez osnova navodi u pobijanoj presudi da su u postupku donošenja osporenog akta učinjene povrede pravila postupka iz ZOUP-a i da je nepravilno utvrđeno činjenično stanje. Stoga je potpuno neutemeljena konstatacija nižestepenog suda da prvostepeni organ tuženog a ni tuženi nisu dokazali na osnovu čega su utvrdili da je tužiljin suprug kao osiguranik, u mjesecu maju 1992. g. bio zaposlen na području današnje Federacije BiH i da su mu za taj mjesec plaćeni doprinosi, jer je tužilji primjenom člana 7. Sporazuma priznat srazmjerni dio starosne penzije kod tog nosioca osiguranja, slijedom čega su bili ispunjeni uslovi da se tužilji od strane tuženog F. prizna pravo na srazmjernu starosnu penziju pomenutim pravosnažnim rješenjem od 13.2.2012. g.. Kako u odnosu na to rješenje tužilja u svom zahtjevu za ponovno određivanje porodične penzije, nije ponudila nikakve nove činjenice za koje je saznala ili su nastupile nakon donošenja tog pravosnažnog rješenja, osporeni akt kojim je potvrđeno prvostepeno rješenje kojim je odbijen njen zahtjev za ponovno određivanje porodične penzije, se ukazuje pravilnim, kako se to osnovano ističe u predmetnom zahtjevu tuženog.

Zbog toga je bez uticaja pozivanje nižestepenog suda u pobijanoj presudi da je tuženi trebao cijeliti da li se tužiljin zahtjev može smatrati zahtjevom za ukidanje i mijenjanje pravosnažnog rješenja po zahtjevu stranke, u smislu člana 250. stav 2. u vezi stava 1. ZOUP-a, kojim je propisano da ako je pravosnažnim rješenjem stranka stekla neko pravo, a organ koji je donio to rješenje smatra da je nepravilno primijenjen materijalni zakon, može rješenje ukinuti i izmijeniti radi njegovog usklađivanja sa zakonom, samo ako stranka koja je na osnovu toga rješenja stekla pravo na to pristane i ako se time ne vrijeđa pravo trećeg lica (stav 1), te da pod uslovima iz stava 1. tog člana, a na zahtjev stranke može se ukinuti ili izmijeniti pravosnažno rješenje koje je nepovoljno po stranku, s tim da ako organ nađe da nema potrebe da se rješenje ukine ili izmijeni, dužan je da o tome obavijesti stranku (stav 2), u kom slučaju upravni organ i ne donosi rješenje jer bi donošenjem takvog rješenja došlo do negacije institucije pravosnažnosti rješenja, budući da bi stranka uvijek novim zahtjevom mogla da primora organ da se upušta u meritorno raspravljavanje njenog zahtjeva i da donosi novo rješenje.

Prema tome, proizilazi da u postupku donošenja osporenog akta činjenično stanje nije nepravilno i nepotpuno utvrđeno, niti su učinjene povrede pravila postupka koje bi bile od uticaja na zakonitost osporenog akta, tako da ni materijalno pravo nije nepravilno

primijenjeno, što se osnovano ističe u predmetnom zahtjevu."

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, 12 0 U 005830 17 Uvp od 3.4.2019. g.)

<----->

PRESTANAK PRAVA IZ PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA NAKON DONOŠENJA RJEŠENJA O PRIZNAVANJU TOG PRAVA

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju

član 147

Fond PIO ima zakonsko ovlašćenje da korisniku utvrdi prestanak određenog prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ako naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za ostvarivanje tog prava, bez obzira na to kada je doneseno rješenje o priznavanju prava.

Obrazloženje:

"Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 21.04.2016. g., uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Pobijanom presudom nižestepeni sud nije doveo u pitanje pravo tuženog, odnosno direktora Fonda da u određenoj situaciji naloži vršenje vanredne kontrole i to kada procjeni da postoji osnovana sumnja da je u postupku vještačenja bilo nedostataka, nepravilnosti ili propusta koji su bitno uticali na ocjenu radne sposobnosti, shodno odredbama člana 43. do 45. Uredbe u vezi sa odredbom člana 124. stav 2. Zakona o PIO, a koji uslovi su se u konkretnom slučaju ispunili, jer je nesporno utvrđeno da kompletna medicinska dokumentacija o navodnom liječenju tužioca u Klinici za psihijatrijske bolesti "Dr L. L." B. gdje mu je postavljena dijagnoza na osnovu koje je penzionisan, nije vjerodostojna, odnosno nije izdata od te klinike, a što je na zahtjev tuženog potvrđeno dopisom ove zdravstvene ustanove od 13.11.2015. g.. Tvrdnja tužioca da mu ovaj dopis od 13.11.2015. g. nije dostavljen na izjašnjenje nije od uticaja na pravilan zaključak suda da je to validan dokaz, jer tužilac njegovu istinitost nije osporio u upravnom postupku, a niti u upravnom sporu iako je za to imao priliku, a ničim argumentovano taj dopis ne osporava ni u zahtjevu.

Tvrdnja tužioca da Komisija za vanrednu kontrolu prilikom donošenja nalaza, ocjene i mišljenja broj VK... od 22.12.2015. g. nije razmotrila svu priloženu medicinsku dokumentaciju tužioca izdatu od drugih zdravstvenih ustanova, takođe nije osnovana, jer postupajuća komisija kao nadležan organ u smislu odredbe člana 124. stav 1. Zakona o PIO, nije dovela u pitanje sadržaj te ostale medicinske dokumentacije i dala joj je značaj, ali ne u pravcu na kojem se insistira u zahtjevu, nego u pravcu da je tužiocu, nakon analize te dokumentacije i rezultata neposrednog pregleda, postavljena dijagnoza persona morbum simulans Z76.5, za što je od strane ljekara vještaka dato valjano obrazloženje čemu u prilog ide nesporna posebno razmotrena okolnost da tužilac nakon što je ostvario pravo na invalidsku penziju 2008. g., nema nijedan dokaz o psihijatrijskom liječenju u bilo kojoj zdravstvenoj ustanovi, kako je sve to pravilno zaključio nižestepeni sud.

Konačno, neosnovan je navod tužioca da tuženi nije imao ovlašćenje da na njegov slučaj primijeni odredbe člana 43. do 45. Uredbe, koje u osnovi samo propisuju postupak i način vršenja vanredne kontrole, dok je mogućnost utvrđivanja prestanka prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, pod određenim uslovima, ustanovljena odredbom člana 147. Zakona o PIO. Navedena odredba propisuje da prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju u slučaju kad se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava (stav 1.), da se postupak za prestanak prava u skladu sa stavom 1. ovog člana pokreće po službenoj dužnosti, bez obzira na rok koji je protekao od dana donošenja rješenja kojim je priznato

pravo (stav 2.), te da prava u skladu sa stavom 1. ovog člana prestaju od dana donošenja rješenja o prestanku prava (stav 3.). Pravilnim tumačenjem odredbe člana 147. Zakona o PIO koja je na snazi u vrijeme odlučivanja organa je jasno da Fond PIO ima zakonsko ovlaštenje da korisniku utvrdi prestanak određenog prava ako naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za ostvarivanje tog prava, kao u slučaju tužioca, bez obzira na to kada je doneseno rješenje o priznavanju prava.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog nezakonitosti predviđen u odredbi člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tužioca odbija, na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona."

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, 15 0 U 002950 17 Uvp od 24.4.2019. g.)

<----->

POSEBAN STAŽ U DVOSTRUKOM TRAJANJU I STAŽ OSIGURANJA Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju

član 38

Licu kojem je po osnovu toga što je zaposleno u MUP RS period od 4.4.1992. do 30.6.1996. g. utvrđen kao poseban staž u dvostrukom trajanju, taj staž se ne računa u staž osiguranja bez obzira na to da li je unesen u matičnu evidenciju Fonda.

Obrazloženje:

"Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je nižestepeni sud poništio osporeni akt tuženog od 09.08.2016. g., uz stav da je isti nezakonit jer je donesen pogrešnim tumačenjem odredbe člana 156. stav 2. Zakona o PIO. Navedenu odredbu sud je citirao ističući da ona propisuje mogućnost da izuzetno od stava 1. ovog člana, poslodavac koji nije uplatio doprinos u skladu sa stavom 1. ovog člana, može uplatiti doprinos za radnika za određeni period unazad, ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju, a njeno tumačenje u osnovi nije sporno među strankama.

Sporno je, a što je od suštinskog značaja za predmetni upravni spor, da li bi tužiteljica sa uplatom doprinosa za period od 04.04.1992. g. do 30.06.1996. g. kada je radila u MUP RS ispunila uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju propisane odredbom člana 42. stav 2. Zakona o PIO. Navedena odredba propisuje da osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja, a ovu odredbu sud pogrešno tumači zaključujući da bi sa uplatom doprinosa za pomenuti period tužiteljica nesporno imala 35 godina "staža osiguranja", što nije osnovano zaključivanje. Izvodeći ovakav zaključak sud je izgubio iz vida okolnost da je tužiteljici po njenom zahtjevu period od 04.04.1992. g. do 30.06.1996. g. utvrđen kao poseban staž u dvostrukom trajanju rješenjem prvostepenog organa broj ... od 10.04.2000. g., na što su se izričito pozvali organi uprave, da se ona shodno odredbi člana 39. Zakona o PIO tog staža ne može odreći i najvažnije da se taj poseban staž u dvostrukom trajanju ne računa u staž osiguranja bez obzira na to da li je unesen u matičnu evidenciju Fonda, jer tako propisuje odredba člana 38. Zakona o PIO, na čemu osnovano insistira tuženi.

Kako se dakle, navedeni period od 04.04.1992. do 30.06.1996. g. koji je tužiteljici rješenjem Fonda utvrđen kao poseban staž u dvostrukom trajanju, shodno odredbi člana 38. Zakona o PIO, ne može računati u staž osiguranja bez obzira na to da li je unesen u matičnu evidenciju Fonda, pravilan je zaključak tuženog da nema osnova da se poslodavcu tužiteljice dozvoli pojedinačna uplata doprinosa za ovaj period, jer ona ni sa tom uplatom ne bi imala 35 godina staža osiguranja, koliko joj je neophodno za ostvarivanje prava na starosnu penziju u smislu odredbe člana 42. stav 2. Zakona o PIO.

Iz navedenog je jasno da je sud dajući tumačenje kao u pobijanoj presudi poistovjetio pojam staža osiguranja i penzijskog staža što su različiti pojmovi, kao što je zauzeo pogrešan stav da je tuženi osporenim aktom povrijedio pravo tužiteljice na imovinu garantovano odredbom člana 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju koja svakom licu garantuje pravo na nesmetano uživanje imovine, a ne pravo na sticanje imovine, odnosno imovinskih prava suprotno odredbama važećeg zakona, na čemu takođe pravilno insistira tuženi u zahtjevu.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da su pobijanom presudom ostvareni razlozi njene nezakovitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, zahtjev tuženog uvažava i pobijana presuda preinačava tako da se tužba odbija kao neosnovana."

(Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, 14 0 U 003144 17 Uvp od 24.4.2019. g.)